
Studenti Přírodovědecké fakulty míří za oba polární kruhy

13. 2. 2012; autor: Helena Stinglová; rubrika: Věda na UK

Na tři desítky studentů Univerzity Karlovy se přihlásily na expedici za severní polární kruh. Už druhým rokem mají studenti UK šanci dostat se na souostroví Svalbard v Severním ledovém oceánu, kam jezdí do zátoky Petuniabukta tým českých vědců zkoumat arktickou přírodu.

„Poprvé jsme tam se studenty vyjeli loni v létě. Letos se chystáme znovu,“ potvrdila RNDr. Linda Nedbalová, Ph.D., z katedry ekologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Expedici organizuje Jihočeská univerzita, do konce ledna se však na ni mohli přihlásit studenti všech tuzemských vysokých škol. Na základě předložených motivačních dopisů budou pak vybráni ti, kteří za severní polární kruh skutečně vyjedou. A zájem byl veliký, přihlášku si podalo 162 studentů. Za polární kruh se jich podívá však jen 26.

V Arktidě probíhá výzkum v šesti různých oblastech – algologie, botanika, zoologie, geologie, klimatologie a hydrologie. Do každého výzkumného týmu je vybráno čtyři až šest studentů, na které dohlíží minimálně dva lektori. Na základně v zátocy Petuniabukta, již v letním období místo ruských těžařů využívají vědci z České republiky, se studenti vystřídají v několika turnusech.

„Kapacita stanice je poměrně malá. Je to dočasná stanice, moc lidí se tam nevejde,“ upřesnila Linda Nedbalová. Kempovat se studenty mimo základnu se na Svalbardu nedá, souostroví je plné života nebezpečných ledních medvědů. Právě proto všichni, kdo na Svalbard přicestují, musí první den strávit výcvikem střelby. Každý tým pak dostane do výbavy signální pistoli a pušku, aby se mohl bránit, kdyby ho při výzkumu v terénu medvěd napadl.

Výprava českých studentů by měla na Svalbard vyrazit v červenci, kdy je na severu nejmírnější počasí. Denní teploty se pohybují lehce nad nulou. „Když svítí sluníčko, může člověk chodit i v tričku, jaké se udělá teplo. Na druhou stranu tam ale není nic neobvyklého, když je celý den zataženo a prudce prší. To je pak i v červenci velká zima, navíc to komplikuje výzkum,“ podotkla Nedbalová, jejíž specializací je hydrologie a limnologie a pro niž je práce v terénu stěžejní částí výzkumu, kterou rozmary počasí výrazně komplikují. „Zabýváme se zejména limnologickým výzkumem jezer. Zajímají nás fyzikálně-chemické podmínky prostředí a samozřejmě také biologická složka ekosystémů,“ vysvětlila Nedbalová.

Čtrnáctidenní výjezd za polární kruh znamená každodenní těžkou práci v terénu, navíc v neustálém riziku, že se odněkud vyřítí lední medvěd. „Skupina studentů s vedoucími vyrazí denně do terénu, v našem případě se jedná o výpravy za jednotlivými skupinami jezer, kde pracujeme po celý den. Provádíme měření a odběry vzorků, které po návratu na základnu musíme zpracovat, pokud je to nutné pro jejich uchování. Večer kromě toho také přepisujeme data z terénních deníčků do počítače,“ popisuje běžný den na expedici Linda Nedbalová. Kromě práce v terénu se členové výpravy pravidelně střídají v úklidu a vaření na základně. Připravují se jen ta nejjednodušší jídla, čerstvé potraviny tam není kde skladovat.

Loni na sever vyrazila i Mgr. Kateřina Kopalová, studentka Lindy Nedbalové, která je právě v těchto dnech na výzkumné expedici – tentokrát v Antarktidě. Na ostrov Jamese Rosse se však dostala se zpožděním více než čtyřiceti dní. Uvázla totiž na nedaleké argentinské stanici Marambio, odkud ji kvůli řadě komplikací s dopravou nemohli společně s dalšími argentinskými vědci přepravit na místo určení. Když už se zdálo, že výprava skončí neúspěchem a mladá vědkyně se bude muset z výpravy vrátit, aniž by se na plánované lokality dostala, situace se zlepšila a Kopalovou spolu s celým argentinským týmem vrtulník na ostrov Jamese Rosse dopravil. Z expedice by se měla vrátit v březnu.

„Na rozdíl od dopravy na Svalbard je cestování do Antarktidy velmi komplikované a nákladné. Když tam člověk jede, musí počítat s tím, že se jen kvůli dopravě zdrží alespoň o čtrnáct dní. Varovala jsem ji před odjezdem, že nestihne vše, co si naplánovala. S tak dlouhým zdržením jsem ale nepočítala ani já,“ podotkla Linda Nedbalová, která se expedice do Antarktidy účastnila již dvakrát.

RNDr. Linda Nedbalová, Ph.D., při výzkumu na Svalbardu (foto: Hana Beitlerova)